

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľov: **1/ M.**, bytom V., **2/ J.**, bytom P., **3/ I.**, bytom M., navrhovatelia 1/ a 2/ zastúpení navrhovateľom 3/, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Prievidzi**, Mariánska č. 6, Prievidza, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 30. októbra 2007 č. OPU-6/2007-4320-Ben, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11Sp 42/2007-16 zo dňa 12. marca 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11Sp 42/2007-16 zo dňa 12. marca 2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia potvrdil. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej

veci žalovaný správny orgán rozhodol tak, že navrhovatelia ako žiadatelia a oprávnené osoby nespĺňajú podmienky podľa § 3 ods. 1, písm. m/ a l/ zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a nepriznal im vlastníctvo ani právo na náhradu k pozemkovej nehnuteľnosti parc. č. X. v kat. úz. N. po ich právnom predchodcovi a pôvodnom spoluvlastníkovi J., ktorý bol ich otcom. Podľa názoru krajského súdu správny orgán v danej veci vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, riadne zistil skutkový stav a vyporiadal sa so všetkými námietkami navrhovateľov. Konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že vlastníctvo pôvodného vlastníka prešlo na štát na základe vyvlastnenia žiadanej nehnuteľnosti rozhodnutím Mestského národného výboru v Prievidzi č. Výst. 2134/1976-618 zo dňa 1. júla 1976 za stanovenú náhradu 607,20.-Kčs, pričom vyvlastniteľ bol povinný náhradu zložiť do úschovy na Štátnom notárstve v Prievidzi v prípadoch dedičstva alebo iných tiarch, avšak u J. nešlo o takýto prípad a preto správny orgán dôvodne predpokladal, že náhrada bola vyplatená. Poukázal na to, že dôkazné bremeno v zmysle § 5 ods. 1 reštitučného zákona bolo na navrhovateľoch, ktorí boli povinní nielen včas uplatniť svoj nárok, ale aj preukázať skutočnosť podľa § 3. Uvedol, že pokiaľ navrhovatelia žiadali navrátenie vlastníctva z reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1, písm. j/, l/, m/ reštitučného zákona, už samotné uvedenie reštitučných titulov svedčí o tom, že boli v dôkaznej núdzi. Podľa názoru krajského súdu navrhovatelia svojim protichodným tvrdením o právnych dôsledkoch prechodu žiadanej nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu sa dostali do pozície nevierohodných a ich tvrdenia sú účelové v snahe získať späť nehnuteľnosť aj v rozpore so zákonom. Poukázal na to, že navrhovatelia najskôr nespochybňovali vyplatenie náhrady, ak uplatnili nárok podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona a zrejme uvažovali, že ak tento reštitučný titul neprejde budú tvrdiť, že náhrada nebola vyplatená. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu mal za to, že odporca dostatočne a spoľahlivo zistil skutkový stav veci a rozhodol v súlade so zákonom.

Rozhodnutie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil podľa § 250k ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal, pretože boli v konaní neúspešní.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolali navrhovatelia žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, aby ich reštitučnému nároku bolo vyhovené. Uvedli, že z celého popisu v základnom materiáli,

ako aj z ich odvolania proti rozhodnutiu správneho orgánu jasne vyplýva, že svoj nárok opierajú o skutočnosť, že parcela bola vyvlastnená bez vyplatenia náhrady. Nesúhlasili so zistením krajského súdu, že v priebehu konania tvrdili, že žiadaná nehnuteľnosť bola vykúpená, pretože v priebehu celého konania uvádzali, že nehnuteľnosť bola vyvlastnená. Poukázali na to, že považovali za povinnosť oznámiť správnemu orgánu, že prinajmenšom časť žiadanej parcely existuje a nikdy nebola využitá na účel, na ktorý bola vyvlastnená. Namietali, že vôbec nebola skúmaná podstatná skutočnosť, a to, že za vyvlastnenú nehnuteľnosť nebola vyplatená náhrada. Ďalej dôvodili, že podľa ich názoru preukázali skutočnosti nároku podľa § 3 reštitučného zákona.

Odporca navrhoval rozsudok súdu prvého stupňa v plnom rozsahu potvrdiť. S dôvodmi uvádzanými v odvolaní navrhovateľov nesúhlasil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c ods. 1 v spojení s §§ 212 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie žalovaného správneho orgánu na základe opravného prostriedku navrhovateľov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu, ktorým správny orgán im nepriznal navrátenie vlastníctva a ani náhradu k žiadanému pozemku v zmysle ustanovení reštitučného zákona, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu prechádzalo, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vypořiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo posúdenie reštitučného nároku navrhovateľov na navrátenie vlastníctva k žiadanému pozemku v intenciách ustanovení reštitučného zákona.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1, písm. j/, m/, l/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku:

- j) kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,
- l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,
- m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohoto zákona, ako aj že **žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona**, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31.12.2004) a **žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona** ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5, písm. g/ zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie. (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z predloženého spisového materiálu súdu prvého stupňa, ktorého súčasťou tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, odvolací súd zistil, že navrhovatelia, ako oprávnené osoby si dňa 8.1.2004 uplatnili na Pozemkovom úrade v Prievidzi v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku parc. č. X. vedenom kat. úz. N. v pozemkovoknižnej vložke č. X., ktorá bola odňatá pôvodnému vlastníkovi J., ich otcovi, rozhodnutím Mestského národného výboru v Prievidzi č. Výst. 2134/1976-618 zo dňa 1. júla 1976 o vyvlastnení za stanovenú náhradu 607,20.-Kčs.

Obvodný pozemkový úrad v Prievidzi rozhodnutím zo dňa 30.10.2007 č. OPÚ-6/2007-4320-Ben vyslovil, že navrhovatelia nespĺňajú podmienky uvedené v § 3 ods. 1, písm. l/, m/, reštitučného zákona, nenavrátil im vlastníctvo k žiadanej nehnuteľnosti a ani im nepriznal právo na náhradu. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že správny orgán na základe vykonaného dokazovania dospel k názoru, že navrhovatelia nespĺnili zákonné podmienky ustanovené v § 3 reštitučného zákona, z ktorých dôvodov

nebolo možné im prinavrátiť vlastníctvo alebo priznať finančnú náhradu za žiadaný pozemok. Uplatnenie nároku navrhovateľov na základe dvoch rôznych reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1, písm. l/ a m/ v prípade, že sa jedná o jedno vyvlastňovacie rozhodnutie a totožnú parcelu, ktorá bola týmto rozhodnutím vyvlastnená v celosti, považoval za rozporuplné.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa správny orgán v danej veci si pre svoje rozhodnutie zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že navrhovatelia si uplatnili reštitučný nárok na žiadané pozemky v zákonnej lehote podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona, avšak nepreukázali, že žiadaný pozemok parc. č. X. v rozhodnej dobe prešiel do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osobe v dôsledku právneho dôvodu ustanoveného v 3 ods. 1 reštitučného zákona.

Záver správneho orgánu, ako aj súdu prvého stupňa, že navrhovatelia v danej veci nepreukázali splnenie zákonných podmienok podľa § 3 ods. 1, písm. l/, m/ aj odvolací súd považoval za skutkovo a právne správny.

Pokiaľ navrhovatelia v konaní tvrdili, že splnili zákonné podmienky v zmysle ustanovení reštitučného zákona, bolo ich povinnosťou podľa § 33 ods. 1 Správneho poriadku predložiť správne orgánu alebo mu navrhnúť také dôkazy, ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti ich tvrdenia potvrdzovali. Nesplnenie si tejto povinnosti malo za následok neunesenie dôkazného bremena spôsobujúce neprihliadnutie na takéto tvrdenia. Správny orgán postupujúc podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správne zisťoval skutočný stav vo veci, pričom z listinných dôkazov tvrdenia uvádzané navrhovateľmi v žiadosti o navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady k pozemku sa nepreukázali. Súčasne z predloženého administratívneho spisu vyplýva, že správny orgán konal v súčinnosti s navrhovateľmi a ich zástupcom.

Odvolací súd nemohol prihliadnuť na námietky navrhovateľov, že súd prvého stupňa a ani správny orgán nevenovali dostatočnú pozornosť podstatnej skutočnosti, že za vyvlastnenú nehnuteľnosť nebola vyplatená náhrada, pretože z administratívneho spisu vyplýva, že správny orgán sa touto skutočnosťou zaoberal, vykonal dokazovanie dotazmi na štátny archív, avšak so zadovážených dokladov tvrdenie navrhovateľov žiadnym spôsobom sa nepreukázalo. Zo skutkových zistení vyplývajúcich z vyvlastňovacieho rozhodnutia

vyplýva, že vyvlastniteľ je povinný zložiť náhradu do Štátnej sporiteľne v Prievidzi a požiadať Štátne notárstvo v Prievidzi o jej prevzatie do úschovy v tých prípadoch, ak sa jedná o dedičstvo alebo sú pozemkovoknižné ťarchy, inak vyplatí vyvlastneným odplatu v hotovosti. Právny predchodca navrhovateľov J. mal vo vyvlastňovacom rozhodnutí uvedenú presnú adresu a v jeho prípade sa nejednalo o dedičstvo, ani o ťarchy, z čoho možno vyvodit' dôvodný záver, že náhrada mu bola vyplatená. V materiáloch týkajúcich sa vyvlastňovacieho konania MNV v Prievidzi č. 2134/1976-618 sa nenachádzajú žiadne listiny, ktoré by sa týkali výhrad pôvodných vlastníkov ohľadom vyplatenia finančnej náhrady za vyvlastnené nehnuteľnosti. Navrhovatelia nepredložili a ani nenavrhlí žiaden dôkaz, ktorý by spochybňoval vyplatenie finančnej náhrady, okrem tvrdenia, že ich rodičia ich informovali o tom, že náhrada za vyvlastnené pozemky im nebola vyplatená. Zo skutkových zistení teda aj podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom správneho orgánu je možné vyvodit' záver, že právnenému predchodcovi navrhovateľov náhrada za vyvlastnené pozemky vyplatená bola. Na tvrdenia navrhovateľov nebolo možné prihliadnuť, pretože akékoľvek subjektívne presvedčenie o existencii určitej skutočnosti, pokiaľ nevyplýva z objektívnych okolností, trpí vadou nepreukázanosti.

Správny bol taktiež záver súdu prvého stupňa, ako aj správneho orgánu, pokiaľ poukazovali na to, že uplatnenie nároku navrhovateľov na základe dvoch rôznych reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1 písm. l/ a m/ reštitučného zákona, je rozporuplné.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu navrhovatelia samotným uplatnením reštitučného nároku na navrátenie vlastníctva na základe dvoch rôznych reštitučných titulov podľa § 3 ods. 1, písm. l/ a m/ vylučovali existenciu skutočnosti, že náhrada za vyvlastnený pozemok ich právnenému predchodcovi nebola vyplatená. Pokiaľ žiadali navrátenie vlastníctva k pozemku podľa § 3 ods. 1, písm. l/ (oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená), takýmto uplatnením potvrdzovali pravdivosť skutočnosti, že nehnuteľnosť, ktorá bola vyvlastnená ich právnenému predchodcovi, bola vyvlastnená za náhradu. Samotné takéto uplatnenie nároku vylučuje dôvodnosť nároku podľa § 3 ods. 1, písm. m/ (oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady).

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že keď Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože im nevzniklo právo na ich náhradu v dôsledku ich neúspechu v tomto konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. marca 2009

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedkyňa senátu